

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foae apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XX.**Blaj, 15 Octomvrie 1910.****Numărul 42.**

Activitatea extra școlară.

În legătură cu o scrisoare circulară a Mitropolitului din Sibiu, s'a vorbit și în ziarul nostru despre activitatea, care ar fi să o desvoalte învățătorii și preoții noștri pe lângă munca lor strict oficioasă. În era legii școlare apponiană nici nu putea să nu se sulezeze idea aceasta. Astăzi băeții din școlile noastre elementare, începând dela anul întâi, iasă mai ofliți din școală, mai distrași și mai puțin vioi ca înainte. Ai senzația, văzându-i mergând spre casă, că sufăr de o grozavă durere de cap. Pentru că chinul cel greu, îndrumarea pe o cale nefirească a întregii instrucțiuni din școlile elementare, nu poate să nu-și deie roadele. E din capul locului chinuitor și numai să privești, cum băiatul de șapte și de opt ani se sforțează zi de zi, săptămână de săptămână să pronunțe câteva cuvinte, cari pentru el sunt dintr'altă lume.

Asistăm cu inima strânsă la inaugurarea acestei nouă instrucții, merită să nu aducă nici un rezultat. Un băiat din despărțământul al cincilea într'o zi se ridică palid, emoționat și-mi zise: „Domnule să faci bine să nu ne mai dai atâta din maghiară. Dă-ne din română ori cât, nu ni-e greu.” Apoi, după un restimp: „Pentru ce învățăm acum acum atâta ungurește?” Trebuie să fie o sarcină nu de toate zilele pretenziunile nouei legi, încât un băiat de unsprezece ani să ajungă la reflexiunile de mai sus.

Mintea cea mai optimistă nu poate prevedea decât un foarte tulbur viitor pentru progresul, pentru cultivarea elevilor din școala populară.

În fața acestei situații nesmintit trebuie să ne punem întrebarea: dacă școala nu ne mai poate da ce — ori cum — ne-a dat până acum, nu s'ar putea ajuta instrucția în afară de școală?

Și după ce învățătorul de azi în urma oficiului său trebuie să-și pună toată silința în împlinirea legii, ba unii cearcă să întrecă chiar speranțele fostului ministru a instrucției, nu se naște dela sine întrebarea: ce factor e: pentru poporul nostru învățătorul românesc din 1 Septemvrie în coace?

Funcția lui de învățător, nu ne mai aduce nici o roadă. Dar îi susținem și cu banii noștri. De aci se desface evidența și concluzia: dacă învățătorul român în școală trebuie să muncească pentru gloria „sonorei” limbi arpadiane, va trebui, pentru a rămâne un factor al culturii românești, să muncească pentru această cultură afară de școală.

S'a sulevat idea, că o activitate la fel cu cea extra școlară a învățătorului să desfășoare și preotul și alți intelectuali ai noștri.

Nu e de a se mai discuta folosul acestei activități cerute tot mai categoric de lipsele noastre cultural-economice, ci se naște numai întrebarea: ce calități trebuie să aibă persoana care ar fi să muncească preste programul său strict oficios? În rândul cel dintâiu credem, că e necesară convingerea învățătorului ori a preotului, că e datorința lui să muncească și preste program. A doua oară, va trebui să știe cum să muncească, adică să fie destoinic.

Întâia cerință, convingerea că-i datorința a intelectualului român să muncească și mai departe decât îi arată diploma câștigată, lipsește în deobște. Suntem azi așa de deprinși să ne mărginim munca la ceea ce ni-se plătește, încât multora ni-se pare ceva nefiresc, că ni-se spune, că nu ne îndeplinim datorințele, că nu muncim în de ajuns. „Țin oarele regulat, ce mai vrei?” spune învățătorul. . . „Fac liturghia, administrez tainele, predic, ce mai aștepti” zice preotul. „Sunt vecinic la masă, în cancelarie, nu

mai am vreme nici să răsflu. Nu muncese eu destul?” zice avocatul. Și așa mai departe.

Escepțiile, cari întăresc regula, n-au așteptat niciodată indemnul altora: au muncit, afară de oficiul lor, pentru scopuri culturale atât cât i-au iertat puterile.

Cum ne vom apropia de aceia însă cari își spun limpede: „De-a geaba nu mai fac nimic, mai bine dorm? Cum ne vom apropia de tipul unei părți însemnate a învățătorimii apponiane, care-ți spune fără nici o genare: „Acum s'a isprăvit. Slujim pe cine ne plătește.” Care se teme că în fiecare tufă e cineva care să-l denunțe la Măria Sa inspectorul. Cum ne vom apropia, să-l indemnăm la muncă în afară de programul său oficios, pe preotul care își teme congrua?

Mulți vor răspunde: „Domnule veziți de treabă cu activitatea D-tale extrașcolară. Am ajuns și noi, preoții și învățătorii la o amărâtă creangă verde, vreți să ne-o și luați de sub picior. Capăt eu ceva dela D-voastră după ce-mi pierd sâmbria? Atunci din ce trăiesc?”

O convingere nu i-o poți impune nimănui. Cu inima amărâtă trebuie să regreti că întâlnești intelectuali români cari își prețuesc pânea și ș'o tem mai pre sus de toate. Convingeri în astfel de tipuri nu poți vărsa, și mai ales convingeri pentru o muncă ideală, altruistă. Pentru aceasta se cer alte suflete.

Dar este o altă cale pe care ne putem apropia de dânșii, nu ca să-i urnim la muncă, ci cel puțin să nu ne fie potrivnici. Aici trebuie să intervină o mai mare controlă din partea forurilor superioare. Explicându-li-se ce-i o muncă cultural-economică și ce-i salariul dela stat, să li-se arete, fie și prin pedepsirea aspră a celor fricoși, că nu-i nici o contradicere între activitatea culturală economică și interesele bine chibzuite ale țării. Toți

acea cari se feresc de activitatea amintită, de instituțiile noastre culturale, de adunările și serbările acelor instituții pe motivul că își pierd salariul, trebuie însemnați și făcuți să simtă că cea mai mare parte a subsistenței tot poporul românesc le-o dă.

Ministrul instrucției de subt coaliție a prevăzut o litanie întreagă de cercetări disciplinare pentru noii săi învățători, pentru cea mai mică transgresiune.

Care autoritate bisericească-scolară a noastre s'a gândit până-acum, că trebuie introdusă o cercetare disciplinară și împotriva subalternilor săi cari calcă în picioare ori se feresc de nizuințele noastre cultural economice, cari trebuie să le fie sfinte?

Pentru activitatea extra-scolară ne trebuie deci întâi oameni convinși că această activitate e o datorință morală și națională a lor. Cei cari n'au convingerea aceasta dacă nu pot fi deadreptul delaturăți, trebuie făcuți cel puțin imposibili, adică să nu țină drumul celor ce ar vrea și ar putea face ceva.



FOIȚĂ.

Din Giurgeu

— impresii cu prilejul vizitației canonice. —
(Continuare).

Acolo ni puterea fraților! E păcat de moarte, o spun fără incunjur, a neglija această datorință. Deși recunosc, că la munte e mai greu, ca aiea, dar totuș trebuie să-ți găsești timp a catehiza, tergiversări, subtilități n-au loc. N-ași voi să răspund pentru respectivii frați preoți înaintea Infricoșatului județ a lui Isus Hristos. Dacă alte ocupațiuni te reclamă tocmai în ora de cateheză, schimbă ora cu învățătorul, și mergi în vre-o oră de-a lui.

Poporul din Ghimeș de altcum îi isteț, harnic și se ocupă cu economia de vite în cea mai mare parte. O parte bună îi angajat pe la fabricile de lemn monstre, cari au copleșit Ghimeșul. Le-am vizitat și noi și cu toate că văzusem destule până atunci, totuș am avut ce admiră la ele. Ce privește mersul parohiei în general putem afirma, că se face spor frumos. Administrarea e conștientioasă, preoții puși în frunte de asemenea la postul lor. În 24 p. m. ne-am dus o leacă și preste hotar până în Palanca. Mai bine n-am fi mers. Gara mai mult o baracă, decât un edificiu cât de cât de modest. Sărăcie lucie și mizerie. Aud însă, că se pre-

CORESPONDINȚE.

Sfințirea bisericii din Hodac.

— raport. —

(Continuare și fine).

După serviciul divin. Exelența Sa Mitropolitul a primit vizita felicitărilor corporațiunii și bisericii. Mai întâi s'a prezentat: Curatorul gr.-cat. din Reghin, și alții din popor, conduși de curatorul primar Sever Barbu, căruia Exelența Sa i-a predat pentru biserica din Reghin 300 cor.

Tuturor Exelența Sa Mitropolitul le-a mulțumit cu vorbe alese, și s'a întreținut cu dânșii vorbind despre împrejurările și referințele din părțile acestea.

După primirea acestor deputațiuni Ex. Sa a făcut vizite în număr de 20, la oficiile din oraș și la toți intelectualii și cei mai fruntași din meseriași români — lăsând pretutindeni amintiri neuitate.

La amiazi protopopul Ariton M. Popa a dat un prânz strălucit, la care pe lângă Exelența Sa și suita sa, au luat parte ca oaspeți: Primarul cu căpitanul de poliție, apoi toți fruntașii români din Reghin, intelectuali și meseriași, cum și câțiva preoți și învățători, la olaltă 24 persoane.

Sub decursul prânzului Exelența Sa ridică primul păhar în onoarea protopopului Ariton M. Popa, căruia îi mulțumește pentru caldă găzduire și îi dorește ani lungi și fericiti spre a conduce încă vreme îndelungată familia număroasă de 40 de parohii, și cea mai restrânsă, a sa, din 6 membrii.

Subjudele penzionat Demetriu Truța, în cuvinte alese închină pentru sănătatea Esc. Sale, ca să poată conduce turma cea mare a credincioșilor săi la mântuirea de veci.

Protopopul Ariton M. Popa, mulțumește Exelenței Sale pentru urările ce i s'a făcut chiar din partea Capului Bisericii.

Mai ridică apoi păharul canonicul Dr. Victor Szmigelski în limba germană pentru primarul Saibriger.

Primarul Saibriger răspunde tot nemțește, închinând pentru Ex. Sa și accentuând cu multă recunoștință marinosul dar de 200 cor. pentru săracii din Reghin fără deosebire de naționalitate și confesiune. — În urmă ridică păharul canonicul Alexandru Uilăcan pentru Gölner căpitanul poliției.

Ridicându-se masa Exelența Sa se pregătește pentru plecarea la Hodac, unde era așteptat cu atâta dor de poporul nostru credincios.

În frunte pornesc 40 călăreți din Chihere, Căcuciu, Beica-română și Șerbeni, în frunte cu învățătorul A. Scridon — apoi pleacă Ex. Sa împreună cu protopopul, în trăsura cu patru cai a marelui proprietar român Dionisiu Șimon din Sângeorgiu de câmpie, urmează suita Exelenței Sale, apoi multe trăsuri cu fruntași din Reghin și jur.

Eră un cortej vrednic de capul suprem al bisericii noastre, și o dovadă de dragostea sinceră a fiilor săi sufletesti.

Călătoria întreagă din Reghin și până la Hodac a fost o manifestație de bucurie și mândrie cum nu se poate descrie — pretutindeni popor în haine de sărbătoare și flori și aclamări, cum numai aleșii neamurilor se sărbătoresc în calea lor.

La doi kilometri de Reghin, în Iernotfaia la o frumoasă poartă triumfală cu inscripția „Bine a-ți venit” așteaptă pe Ex. Sa preotul Ioan P. Chinez cu întreg poporul credincios și mulți unguri. Preotul adresează Mitropolitului câteva cuvinte de bun sosit, după cari răspunzând Ex. Sa, cortelul pleacă înainte, însă la 3 kilometri se zărește o

gătește una frumoasă. Ar fi și timpul suprem, pentruca nimbul statului român să rămână neștirbit. Am uitat să amintesc, că poporul din Ghimeș a umplut biserica auzind, că a sosit delegatul Arhierelui său și că a ascultat cu sete multă povețele cu adevărat părintești și în chip popular date de Rev. canonic. Dumnezeu să-i țină la mulți ani, ziceau bieții oameni.

În dimineața zilei de 25 August ne-am reîntors iarăș pe drumul percurs odată, și nu ne-am oprit până în Voșlab parohia par. Donescu, cine nu-l cunoaște?

De sine înțeles, că toate le-am aflat în regulă. Pretutindenea să vede mâna inteligentă a omului conștiu de chemarea sa. Biserica chiar atunci se pictă frumos și împodobită cu un iconostas, care-i va fi podoabă. Pictorul a mers de a studiat pictura noastră bizantină, prin catedralele din Blaj, Sibliu etc. și așa nu-i mirare dacă opera lui va fi corăspunzătoare regulilor artei orientale. Așa ar trebui să facă toți, și atunci n-am fi de răsul oamenilor cu atâtea pocituri, spre ex. sfinții noștri dela Nicula. Prin stăruința bravului preot, un poporean Ciobotariu a Marinei a lăsat fundațiune pentru biserică de vre-o 25,000 coroane. Poporul Voșlăbean, deși o insulă incunjurată din toate părțile de marea ungurilor, vorbește corect românește și poartă portul tradițional.

Cui avem s'o mulțămim? În rândul întâi preotului și harnicului învățător Ni-

codin Rusu, chiar pentru asta luat la ochi de inspectorul de pie memorie. Rev. delegat a și mulțumit poporului pentru atâta alipire față de moștenirea părintească.

Nu departe de Voșlab, în muntele Gerencezs este și izvorul Murășului și a Oltului. Acești doi frați izvoresc unul din o coastă, iar celalalt din altă coastă opusă, a aceluiaș munte, și apoi se despart pentru ca să nu se mai vadă nicicând. Interesant, că și la izvoarele acestor râuri tot de Români dai, de Tincanii păr. Donescu. De altcum de sute de veacuri au fost acolo tot români, ceea ce dovedește și numirea de păraul Sandului dat unui afluent mic al Oltului acolo la izvor (ung. Szánduj patak). — În 26 a lunii suntem în Gălăuțaș și Șermaș. Maiu întâi ne oprim în Gălăuțaș. Aci o mână de oameni și-au făcut bisericuță drăguță și școală mare pusă deja sub coperis de țigle. Lipseă numai podoala. Un popor așa de vrednic merită abună-seamă toată atențiunea părintelui Codarcea, căruia, trebuie să-i mulțumim în mare parte ceea ce s'a realizat și până acuma. Poporul de aci ca și cel din matre „Șermaș” vorbește perfect românește și-i o masă compactă, care ține la portul său străbun. La sunetul elopotului au alergat mulți, deși eră zi de lucru la biserică, ca să asculte cuvintele Rev. Dr. Isidor Marcu, și să se indulcească din sfaturile lui părintești de a nu părăsi biserica și școala, acestea două osii ale vieții noastre bisericesti și naționale.

mulțime mare de popor, erau Solovestrenii și Jabenitienii în frunte cu preoții lor și învâțătorul din Solovăstru cu pruncii școlari cu flori în mână.

Calea era presărată cu crengi verzi și flori. Exelența Sa se oprește și scoboară din trăsură, poporul erumpe în aclamări, iar preotul din Solovăstru Muntenescu pășind înainte salută cu însuflețire pe Exelența Sa zicând între altele: — Noi, Solovestrenii nu avem unde să ne plecăm capul, căci biserica noastră este închisă, dar însuflețiți de jertfa altora din jur în curând sperăm, că vom putea ridica și noi o biserică frumoasă. Ne rugăm Exelență, ca să ne împărtășiți binecuvântarea voastră arhierescă ca astfel mai ușor să ajungem la împlinirea dorului nostru!

Exelența Sa le răspunde dorindu-le să-și poată cât mai curând vedea dorul împlinit.

Apoi Exelența Sa urcă în trăsură și pleacă, iar poporul erumpe în aclamări: de să trăiască și mult încă rămâne și privește cu mândrie la convoiul ce se pierde în o negură de colb.

Colo deasupra Gurghiului se zărește o ceață mândră de călăreți constatătoare din 80 de flăcăi, erau Hodăcenii ce veniau spre întâmpinarea mirelui dorit, toți cu căciule negre, voinici unul ca unul și în portul lor frumos românesc, sub conducerea dlui Victor Hârșan.

Conducătorul salută pe Exelența Sa cu vorbe frumoase, apoi 120 călăreți pleacă înainte spre Gurghiu, și cetățuia lui Rakotzi ce doarme acum de veacuri, par'că s'a deșteptat pe un moment și priviă cu mirare la ceata din vale.

Cerul era acum înorat și până ce noi alergăm în un vârtej de colb spre Gurghiu, în colo spre Hodac o ploaie răcoritoare stropiă calea Arhierelui.

Ajunși în Gurghiu la o frumoasă poartă triumfală Exelența Sa a fost întâmpinat de

venerabilul preot Niculau Petru și o imensă mulțime de popor.

Mai întâiu salută în ungurește notarul Ördög dorindu-i viață îndelungată, pentru fericirea patriei și a poporului român. Exel. Sa îi răspunde tot în ungurește, mulțumindu-i pentru cuvintele frumoase cerând sprijinirea bisericii în împlinirea misiunii sale.

Apoi adresează cuvinte frumoase de salutare Exelenței Sale preotul Niculae Petru, iar Exelența Sa mulțamește binecuvântând întreaga mulțime.

La podul Hodacului la o mândră poartă triumfală așteaptă sosirea Arhierului poporul din Orșova și Ibăneștiu preoții lor — Mai întâiu salută ungurește notarul Málnásky, căruia Ex. Sa îi răspunde tot ungurește — apoi preotul Cioba din Orșova, în numele tuturor talmăcește bucuria generală pentru vederea marelui Arhieriu în ținutul romantic al Gurghiului și dorește Exelenței Sale lungime de zile.

Apoi o fetișoară predă Exelenței Sale un buchet de flori în semn de supunere fiască.

În Hodac așteaptă o mare mulțime sosirea Ex. Sale înaintea frumoasei biserici.

Preotul Teodor Branea în ornate bisericești prezentă sf. cruce și evanghelia salutându-l cu vorbe pline de cea mai fierbinte căldură. Răspunzând Exelența Sa intră cu toții în biserică și se începe ceremonialul de sfințire, care se urmează până după 8 ore sara.

Duminecă în 18 Septembrie dimineața la 7^{1/2} oare clopotele vestesc începutul zilei mari de consacarea frumoasei biserici din Hodac.

Exelența Sa Mitropolitul este condus de preoții îmbrăcați în splendide ornate — (6 inși și 2 diaconi) în o procesiune măreață prin două rânduri de popor, dela casa parohială la s. biserică și numai decât se începe

s. liturgie în prezența unui popor imens venit din întreg ținutul Reghinului încât nu l-ar fi putut cuprinde nici 3—4 biserici.

Cântările sub decursul s. liturgii au fost conduse de neîntrecutul nostru cântăreț Aron Papiu, ajutat de tinerul protopop din Teaca Aron cu glasul său dulce și duos și de corul bine instruit al tinerimii din Hodac.

După cetirea s. Evanghelii Exelența Sa Mitropolitul Victor pășind înaintea tronului Arhieresc, ținut o preafrumoasă cuvântare despre biserica lui Hristos, ascultat de imensul popor cu dragoste adevărat fiască,

Iar după stânta liturgie — Arhierul împărți anafora înaintea ușii bisericii.

Îmbulzeala era așa de mare încât gândiai că n'o să se curată biserica de popor nice în ziua următoare.

După calculul făcut pe un pătrar de oră — trebuie că au luat anafora peste 3000 de inși — iar cel puțin pe atâta au mers acasă fără anafără.

Terminând — Arhierul a fost condus tot cu procesiune la locuința în casa parohială la 2^{1/2} oare, prin două rânduri de popor, pe fețele cărora strălucia fericirea și bucuria pentru actul măreț de care se împărtășiseră.

Eră mai la 3 oare p. m. când apărură Exelența Sa Mitropolitul la banchetul dat în un pavilion anume pregătit și la care au luat parte la 120 persoane.

Exelența Sa Mitropolitul ridică primul pocal pentru Sfinția Sa Papa Piu X și pentru Măestatea Sa Regele — toți cei prezenți se ridicară și aclamară cu însuflețire.

Mai toastează apoi: protopopul Arion M. Popa pentru Exelența Sa Mitropolitul.

Protopopul Tirnovean pentru canonicii prezenți Dr. Victor Szmigelski și A. Uilăcan.

Canonicul Dr. Victor Szmigelski pentru A. Tirnoveanu și Teodor Brania conducătorii din trecut și prezent a acestei parohii.

Curatorul Niculae Truța, om tânăr de altcum, are merite deosebite pentru biserică și școală. Trăiască!

Recreații sufletește ne grăbim spre parohia matre, Șermaș călăuziți de vrednicul preot Virgiliu Codarcea. De departe zărim biserica frumoasă, zidită de curând. De aproape ne impune și mai mult prin mărimea ei și liniile sale armonice. Are și un altar cu chivot de toată frumuseța. Toată lauda pentru bravi poporeni, cari atâta au jertfit și pentru preotul, care le-a dus toate la bun sfârșit. Numai școala și casa parohială așteaptă îmbunătățire. La Șermaș am stat mai mult ca de obicei, descercând respective lămurind unele chestiuni privitoare la zidirea bisericii împreună cu curatoratul. Notez, că deși era zi de post, dar amabila doamnă a făcut să uităm, că e așa, dându-ne mâncări de post, ce puteau fi ori când preferite chiar celor de dulce. Destul, că am mâncat mai bine ca de altădată.

Ziua de 27, 28 și 29 am petrecut-o în Varviz, ținând vizitațiune canonică și totodată făcând și misiuni populare. Ziua întâiu a fost destinată vizitațiunii canonice. Lucru ușor de îndeplinit acolo, unde toate sunt în rând. Biserica este una din cele mai frumoase din arhidieceză. Pictură frumoasă, Armonie de linii arhitectonice. Biserica însuși spațioasă, mare, proporționată. Îți impune aievea. Merită laudă poporul și conducătorul lui On. Vasile Urzică. Școala e mai dără-

panată, dar se va face. De altcum în Varviz așa de împrăștiat, ar mai trebui vre-o 4 școli în celea 4 sau 5 cutnuri împrăștiate prin munți.

Tot așa stă lucrul și în Șermaș. Faceva poporul sau statul? Ar fi bine să se treziască la timp și cu toată jertfa, să se pue pe lucru. În Varviz s'au adunat în ziua de 29. August toți preoții din parohiile cutreierate de Rev. domn delegat și lor le-a ținut o frumoasă conferință, cum mai rar auzi, din experiențele câștigate pe urma vizitațiunii canonice. A durat aproape două oare, ocupându-se cu persoana lor ca atare, cu slujba lor de parohii, cateheți, de raportul lor față de preoți de alte confesiuni, de datorința lor de a supraveghia averea bisericii etc. Pe cât știm Dsa e primul, care a încercat așa ceva la noi și chiar de aceea meritul Dsale e foarte mare. Astfel de conferințe făcute de cei competenți din centru, plătesc mai mult ca 1000 de cărți scrise și ordinațiuni, căci vorbește din ele praxa îndelungată a celor dela cârmă. — Ultima zi am folosit-o ca să facem vizită fruntașilor comunei.

În 30 August pornim 4 inși, dl delegat, șeful tractului, On. Vasile Moldovan din Bicaz și raportul d-voastre, spre Bicaz, comuna cea mai izolată din toate comunele Gurgeului, la spatele lui Dumnezeu. Pe dl delegat îl amăgisăm cu aceea, că drumul e minnat de frumos, precum și este, ne-mai spunând nimica, că pentru un novitiu ti dea-

dreptul fioros prin sălbăticia lui. Am și căpătat pentru asta un *dorgatoriu* părintesc (stilul curial!). L-am suferit cu resemnare de creștin la aparință; însă în fundul inimii mele simțiam, că m-am achitat de-o datorie sfântă față de acești muni și acestea stânci venerabile, făcându-le să tresalte de bucurie că au văzut pe reprezentantul vlădiciei dela Blaj. Cât ce am ieșit din Szentmiklós și am apucat nișel pe valea Belciei la deal, eu m'am scoborât din trăsură, apucându-o per pedes apostolorum înainte spre Bicaz, căci la deal te plictisești în trăsură. Suișul muntelui ce desparte Szentmiklósul de Bicaz e greu, muntele e mare și pieziș. Trebuie să fii mocan adevărat ca să-l urci fără de a te obosi prea tare. Ajuns în vârf, în schimb și-se răsplătește toată truda; privești ce și-se deschide ti deodreptul încântătoare. Înainte, în dreapta și stânga, tot munți și iară munți, cu creștete pleșuve de piatră, munți acoperiți la poale cu brad secular, pretinul Românului. Ici-colo câte-o curmătură, o vale tăiată adânc în coasta dealurilor, câte-o poiană încântătoare printre codrii de brad, câte-o rariște produsă de barbora civilizație, care nu cruță nici celea mai sfinte drepturi ale frumseților naturii hărăzite de Dumnezeu pentru desfătarea omului. N'om ajunge oare cu vremea cu munții noștri acolo unde e Karstul? Qauri sacra fames!! Îmi place să merg singur prin munți, să hoinăresc în dragă voia mea. Acolo mă simt la largul

Preotul Zehan pentru Administrație.
N. Petru din Gurghiu pentru cei de
altă confesiune.

T. Branea parohul Hodacului pentru
neți.

Advocatul Dr. Ioan Harșia din Reghin
poporul român care numai prin cruce
sântului.

pară preotul gr-or. din Ibănești răs-
vinând pentru Ex. Sa capul bisericii
punde bich

Donescu pentru Dr. Niculescu
ducătorii misiunilor sacre, cari
ile pentru primirea cu drag
au pregătit inim. și inginerul Bogdan pentru
a mirelui mare —

Exelența Sa. e ridică și Exelența Sa
La 4 $\frac{1}{2}$ masa s. la cvartirul său —

Mitropolitul se retraga sufletite a miilor de
urmat de aclamările în teate părțile să mai
popor cari alergau din te ul părinte ce se
zărănescă încă odată pe bu ul părinte ce se
pregătia acum a ne părăsi.

La 5 oare Exelența Sa pleacă în tră-
sură cu patru cai spre Reghin împreună cu
protopopul și concomitat de suita sa și alte
trăsuri și însoțit până dincolo de Gurghiu
de mărețul banderiu de călăreți și de ura-
lele mulțimii poporului, în cari se relectă o
dragoste nemărginită, cum numai poporul
român poate să o aibă pentru mai mării
neamului său.

Sosiți în Reghin pe Ilustrii oaspeți îi
așteptă o cină veselă la protopopul Arimon
M. Popa. — Exelența Sa Mitropolitul deși
obosit de atâtea servicii, de atâtea manifestări
de iubire și reverință, părea foarte mulțumit
de ceea ce a văzut în acestea părți a vastei
sale Arhidieceze și de alipirea sinceră și
curată ce i-s'a manifestat în întreaga sa
călătorie.

Dimineața următoare în 19 Septembrie
la 7 oare Exelența Sa pleacă la gară, în-
soțit de protopopul, suita sa și toate familiile
inteligente din Reghin — ajunși la gară Exe-
lența Sa încă odată mulțamește tuturor pentru

meu, și adesea cea mai bună idee izvoresc
în capul meu, tocmai când mă încunjură
atâtea poezie din toate laturile. Așa și acuma!
Pornind din vârful Pângărațului (numele
muntelui ce-am urcat) spre Bicaz prin o
minune de defileu având o zi frumoasă, plină
de soare, iar totul în jurul meu fiind plin
de mirezme îmbucurătoare, m'a cuprins o
duioșie de nespus, un simțământ ce până
acuma n'am experimentat, simțământ care mi-a
înmuiat cu totul inima. Și sufletul meu îm-
bătut, mulțumia lui Dumnezeu, că a hărăzit
atâtea minuni omului așa de nerecunoscător
și așa de stângaci în fața atâtor priveliști
cari vorbesc cu accente de foc tuturor, despre
al lumii Creator. Vesel m'am scoborât într'o
clipă (așa mi-s'a părut) la Gyilkostó sau
Veresti (Veresteu) un loc de munte strâm-
torit de pereți de granit, îmbrățișat de munți
gigantici cu brațe de fer. Cândva a fost acolo
pădure, dovadă trunchiurile ce și acuma ca
ca tot atâtea catarguri de năi își scot capul
sfios din apă. Trec pe lângă el, sfios ca un
copil și mă apropiau cu pas grăbit de cheile
Bicazului. A da cheile Bicazului! Văzutu-le-ați?
Nu? Atunci n'ați văzut nimic.

(va urma).

primirea frumoasă ce i-au făcut, apoi trenul
pleacă urmat de urările de bine a fiilor săi
sufletești.

După plecarea Exelenței Sale din Hodac
seara la 8 oare s'a dat un concert și teatru
de diletanții din Hodac, — apoi a urmat o
petrecere cu joc în școală până în zorii zilei
următoare.

Așa au decurs serbările sfințiri bisericii
din Hodac, și în sufletele noastre ale tuturor
a rămas o neuitată aducere aminte,

Vabemu.

Din Maramurăș.

Mănăstirea Moiseiului.

Cu bucurie și mare îndestulare sufle-
tească scriu aceste șire.

Cu bucurie și îndestulare văzând, că
poporul credincios din Maramurăș din an în
an zidește biserici nouă de piatră. Pe lângă
celea zidite în anii trecuți estimp s'a sfințit
biserica cea nouă din Săcel, despre care a
scris fratele M. Hotea.

Sunt sub acoperiș bisericele din Ber-
bești și din Dragomirești. În Rona-de-jos s'a
adunat materialul pentru o biserică nouă,
apoi în Așșă-de-jos și în Așșă-de-mijloc se
fac pașii de lipsă pentru a se zidi patru biserici.

S'a gătat și biserica dela Mănăstirea
veche a Moiseiului, care se va sfinți în anul
viitor. Acolo este o biserică mică de lemn
zidită în 1600, în care deja nu s'a putut servi.

Mănăstirea a avut o pădure de brad,
care vânzându-se, din prețul aceleia s'a zidit
sub conducerea mea o casă preotească cu
7 încăperi și o biserică foarte frumoasă.

Biserica am preluat-o în zilele trecute
și pot zice, cumcă în Maramurăș n'are păreche.

Mănăstirea Moiseiului e situată în de-
părtare de o oară dela sat între păduri fru-
moase de brad și în apropierea valei lui
Dragoș.

Dela Mănăstire e o priveliște minunată
cătră Pietros și Prislop. N'avem mănăstire,
care să aibă o situațiune, atât de frumoasă
ca și aceasta.

Cu zidirea casei preotești, — în care
cândva se vor putea așeză și trei călugări
— și cu zidirea bisericii a ostenit mult
preotul Petru Mihályi administratorul mă-
năstirii.

Aieva merită laudă zelul și ostenețele lui.

Altarul din biserică e gata. Un altar
minunat zidit în stilul oriental pe patru stâlpi.

Altarul la zidit cu spesele sale Nistor
Bora un credincios fiu al bisericii din Vi-
șeu-de-jos.

Altarul e făcut din lemn de frasin cu
patru stâlpi, tot de frasin frumos împodobit cu
sculpturi. Făcutul altarului a costat 800 cor.

Exprim și pe această cale mulțumita
mea zelosului credincios Nistor Bora.

Iconostasul se va face cu spesele Spect.
Domn Simeon Pop protopretore în Vișeu-de-
sus și a doamnei soției sale, care a înființat
și un spital în Vișeu-de-sus.

Aieva sunt multe binefaceri doamnei
Pop și e vrednică de crucea de aur, care
i-s'a dat prin Maiestatea Sa bunul nostru
Impărat și Rege apostolic.

Pentru înzestrarea internă a bisericii
s'a primit daruri frumoase și și oferte de
bani, cari se vor publica cu ocaziunea sfin-
țirii bisericii.

Esundările din anii trecuți precum și
esundarea de estimp a apelor asupra Moise-
ului a stricat drumul, ce duce la Mănăstire,
dreptaceea am recurs la vicecomitele comi-
tatenz și dânsul a fost bun a dispune fa-
cerea drumului cătră Mănăstire, iar credin-
cioșii din satele vecine sunt gata a presta
zilele de lucru și cele manuale.

Astfel credincioșii din Maramurăș vor
avea o Mănăstire și nu vor mai cercetă
Mănăstirile din Bucovina, de unde nu aduc
mult bine, ci idei cari sunt dănuoase pentru
liniștea lor sufletească.

Pentru aceasta se bucură întreg Mara-
murășul, că s'a zidit această Mănăstire.

Tit Bud,

vicarul Maramurășului.

Din Dieceza Lugojului.

Peregrinaj la Mănăstirea Prislop.

Ca în toți anii, s'a ținut și anul acesta
la ziua Crucii obișnuitul peregrinaj la Mă-
năstirea Prislopului.

Luni în 26 Sept. după amiază au sosit
la mănăstire Dr. Iacob Radu, vicar în Hațeg
cu Părintele Leo Manu, ieromonah, fost su-
perior al Mănăstirii gr-cat. din Maria-Poș,
împreună cu Iacob Nicolescu paroh în Tuștea
și Dr. Nicolae Briuzău adm. par. în Vulcan.
De cu seară a sosit și o parte a poporului,
din părțile mai îndepărtate. S'au la 7 oare
s'a ținut în biserică paraclis.

Dimineața în zori de zi eră plină curtea
mănăstirii de credincioși, alergând poporul
din toate părțile împreună cu preoții din
ținut. Des de dimineață s'au început mărturisirile,
cari au durat până târziu. Utrenia
s'a ținut în biserică, iar la 9 oare s'a în-
ceput sfânta Liturgie, sub cerul liber. După
sfânta Evanghelie pâr. Manu a ținut o pre-
dică plină de foc și de unctiune, încât ochii
tuturor erau plini de lacrimi și oftate adânci
răsunau din pepturile ascultătorilor. Pâr.
Manu e un orator de forță. Începe dulce și
lin, te prinde apoi, te ridică, te învarte pe
sus și iarăși te lasă, ca din nou să te în-
toarcă, să te răscolească, să te pătrundă,
apoi te îndreptează, îți arată calea și lumina
cea adevărată: pasă și fă asemenea!...

S'au cuminecat câteva sute de cre-
dincioși. După Liturgie s'a făcut sfințirea apei
și s'au slujit 2 masluri mari pentru bolnavi.
Târziu în oarele de după amiază a început a
se risipi poporul cătră vetrele sale, mângâiat
și înălțat sufleteste.

Acesta a fost, sperăm, cel din urmă
peregrinaj la Prislop, aranjat de preoții mi-
reni. Căci după cum stau lucrurile, sperăm,
că deja în primăvară să mergem la Mănăstire
ca oaspeții părinților călugări, așezați acolo.
Lucrurile stau așa, că se va reinființa ordul
bazilitan la noi, care va dispune la început
de 2—3 călugări, cari vor fi așezați la Prislop.
Pentru restaurarea Ordului se recer însă
persoane. O atare persoană e pâr. Manu, a
cărui cauză de trecere dela ruteni la români
se află azi la Roma și va trebui să fie re-
zolvată cel mult în două luni. Pentru cei
necunoscuți trebuie să observ ceva cu privire
la persoana părintelui Manu. D-sa e român
originar din dieceza Gherlei, în al cărui se-
minar a absolvat teologia și s'a făcut călugăr
al Ordului bazilitan gr-cat. din Ungaria,
aflător azi numai la Ruteni. Acolo ca per-

soană corăspunzătoare, ca cleric cu vastă cultură teologică și cu caracter moral exemplar, în timpul cel mai scurt a avansat frumos. E destul a ști că după câțiva ani de călugărie, cu toate că era român, a fost ales de superior al Mănăstirii din Maria-Pócs, un post aproape așa de înalt, ca al unui vlădică la noi. A fost apoi destinat de reformatorul ordului bazilican la Rutenii din țară, care ideile neputându-se realiza, Roma nu mai poate avea nimic în contra trecerii D-sale la Români. Pentru merite a fost distins și de Papa cu „Crucea Laterană.” A dezvoltat și o activitate literară bisericească, dovedindu-se un învățat teolog și judecător temeinic al cauzelor noastre bisericești.

Astfel aflându-se o persoană vrednică, s'a putut sulevâ din nou chestia restaurării ordului nostru. Și părintele Manu, care nu de mult era în stare a-și pierde nădejdea aproape pentru totdeauna la întoarcerea sa între ai săi (Prinos canonicului Bunca, Răvașul, p. 61), azi cu inimă liniștită poate aștepta rezoluția favorabilă. A lăsat toate onorurile, pompa, bunăstarea, numai ca să se poată pune în serviciul bisericii sale. Și noi putem fi liniștiți, că având un om atât de ales și tânăr (păr. Manu e abia de 27 ani), dacă va da Dumnezeu și altora chemarea mai înaltă (și de ar da Dumnezeu să se afle cât de mulți urmași!), atunci biserica noastră poate privi la un viitor frumos, la o înălțare apropiată prin ordul călugăresc restaurat!

Felician.

Convocare.

În sensul §§-lor 25 și 27 din Statutele „Reuniunii învățătorilor din Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș” se convoacă

Adunarea generală

a Reuniunii la Blaj, pe 31 Octomvrie n. 1910, pe lângă următorul

PROGRAM:

Sedința I.

Ordinea de zi:

1. La 6^{3/4} ore a. m. participarea în corpore la serviciul divin în catedrala metropoliei
2. La 9 ore a. m. deschiderea adunării generale.
3. Constatarea membrilor prezenți.
4. Raportul secretarului despre activitatea reuniunii în anul expirat.
5. Raportul casarului.
6. Raportul bibliotecarului.
7. Raportul comitetului redacțional al organului reuniunii „Foaia Școlastică”.
8. Raportul comitetului central în cauza „Orfelinatuului”.
9. Exmiterea comisiunilor:
 - a) Pentru examinarea rațiociniului pe anul 1909/10 și a proiectului de buget pe anul 1910/11.
 - b) Pentru examinarea raportului comitetului redacțional.
10. Propuneri eventuale.

Sedința II.

Ordinea de zi:

1. Raportul comisiunilor exmisse în sedința primă.
2. Fixarea tezelor pedagogice-științifice pentru proxima adunare generală.
3. Debaterea propunerilor întrate la biroul central în sensul §-ului 29 lit. c din statute.

4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.

5. Inchiderea adunării generale.

Blaj, din ședința biroului central, ținută la 24 Sept. n. 1910.

I. F. Negruțiu,
prezident.

P. Ungurean,
secretar.

Nr. 17 - 1910.

Convocare.

Reuniunea femeilor române gr.-cat. din Blaj, își va ține adunarea generală *Duminecă în 30 Octomvrie 1910 la 3 oare d. a. în localul Casinei române.*

Invităm la aceasta adunare pe toți membrii Reuniunii.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Dare de seamă despre fundațiunile „Ana Vlăssă n. Poruțiu”, „Leontina F. Negruțiu” și „Maria Hossu n. Szebeni”.
4. Proiectul de buget al anului 1911.
5. Alegerea comisiunilor, a) pentru cenzurarea raportului general, b) pentru a cenzura darea de seamă a fundațiunilor de sub punctul 3, și proiectul de buget; c) pentru înscrierea membrilor noi și încasarea taxelor dela membrii vechi.
6. Rapoartele și propunerile comisiunilor.
7. Eventuale propuneri.
8. Verificarea procesului verbal și închiderea adunării.

Blaj, la 6 Octomvrie 1910.

Cornelia Deac,
presidentă.

Traian German,
secretar.

Noutăți.

† Iosif Pop. Vinerea trecută a murit la Mária-Besnyő lângă Budapesta judele de curie Iosif Pop, în etatea de 71 ani. Repausatul a fost vice-prezidentul directoriului fundațiunei Șulutane, și un distins bărbat al neamului nostru, care s'a avântat până la înalta deregătorie de jude la curie, numai mulțumită înaltelor sale calități și bogatelor cunoștințe câștigate în cariera de judecător. Capitlul mitropolitan a ținut să fie reprezentat la îngroparea sa întâmplată Marți la Șard prin Rev. I. M. Moldovan prepozit, Iosif Hossu, Dr. V. Szmigelski și George Muntean. Ceremonia funebrală la dorința regretatului a îndeplinit-o preotul locului păr. Enea P. Bota asistat de A. C. Domșa ca diacon. Canonicele Szmigelski a ținut o frumoasă cuvântare funebrală, iar prof. Aron Papiu și corul clericilor au cântat cu multă precisiune duloasele cântări dela morți. Iosif Pop a publicat mai multe lucrări de valoare din sfera dreptului, iar acum în urmă un studiu temeinic asupra chestiunei de națiune și naționalitate, ridicând furtună în presa magiară.

Odihnească în pace!

Știri personale. Exelența Sa Mitropolitul Victor a depus Joia trecută la Viena jurământul de conzilier intim înaintea Majestății Sale.

Hymen. Olivia Bărdosy profesoară de muzică. Dr. Victor Deleu, avocat, logodiți. — Niculae Lateș Inv. în Densuș s'a logodit cu Eugenia Donia, fca preotului nostru din Vasláb. Ca rescumpărare a anunțurilor de logodnă au contribuit 10 cor. în favorul fondului orfanotrofului învățătorilor.

— Anica Brătioiu și Ion Miha Ciufudeanu logodiți.

Se caută „Observatoriul” pe 1880 nr. 1—3. Cine ar binevoi a vinde ori împrumută pe scurtă vreme acești numeri să se adreseze Rsm. Dr. Iacob Radu, vicar în Hațeg.

Congregația comitatului nostru și-a ținut adunarea de toamnă Luni. Din lipsa de spaț vom publica numai în numărul următor raportul asupra decursului ei.

Boicotarea vinarsului, nu la noi, ci în Franca, anume: Partidul socialist din Paris publică un apel, în care protestează contra scumpetei articilor de nutrire, pretinde ștergerea vamei de import pentru cereale și vin, executarea legii contra usurei cu articoli de consum, oprirea exportului de vite pe un timp oarecare, și stabilirea din partea statului a prețului articilor de consum. Pentru cazul, când guvernul nu ar împlini aceste pretensiuni, partidul socialist provoacă populațiunea, ca să boicoteze vinarsul, care aduce statului cel puțin o sută milioane franci pe an.

Tombola dela D. Sânmărtin. Numerii lozurilor câștigători dela tombola aranjată în 18 Septemvrie n. 1910 de către Reuniunea femeilor de religiunea gr.-cat. și gr.-or. din Comitatul Târnavei-mici cu sediul în Dicsőszentmárton, sunt următorii: 1 27 32 36 41 44 54 59 61 75 102 109 119 146 157 158 163 215 226 227 233 238 247 254 258 261 287 290 301 327 341 345 347 357 358 360 383 409 411 418 419 435 473 478 480 482 493 494 495 498 513 517 532 537 547 550 584 591 594 595 596 610 617 629 630 652 653 661 667 679 682 689 700 704 737 745 746 751 772 781 784 789 794 803 812 817 819 822 824 832 834 835 848 853 872 879 902 911 915 918 932 952 973 984 989 1003 1005 1011 1013 1017 1018 1019 1020 1024 1032 1043 1046 1048 1051 1055 1066 1069 1070 1075 1085 1086 1089 1095 1110 1113 1122 1133 1142 1154 1156 1159 1163 1164 1166 1174 1178 1179 1184 1195 1197 1199 1215 1237 1241 1246 1261 1264 1267 1274 1281 1288 1294 1300 1308 1322 1337 1339 1367 1387 1392 1401 1403 1413 1416 1422 1428 1433 1452 1485 1499 1503 1518 1521 1523 1527 1540 1545 1547 1555 1574 1588 1591 1593 1601 1602 1603 1609 1627 1628 1630 1636 1638 1640 1642 1648 1655 1682 1684 1691 1709 1715 1717 1718 1720 1721 1735 1738 1753 1754 1761 1763 1771 1780 1788 1810 1817 1827 1835 1840 1844 1848 1870 1871 1884 1886 1888 1889 1893 1894 1902 1904 1908 1914 1919 1926 1927 1931 1932 1940 1944 1960 1963 1966 1982 1992. Se observă, că câștigurile se află și se pot ridica dela prezidenta Reuniunii Aneta Zehan în Dicsőszentmárton. Aneta Zehan, presidentă. Laurențiu Pascu, secretar.

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința P. On. public, că din 15 Octomvrie a. c. î-mi strămut prăvălia pentru pălării de modă din strada Lungă în strada Sâncelului, vis-à-vis de curtea metropolitană din sus.

Rugând și pe mai departe binevoitorul sprijin al P. On. public sunt cu deosebită stimă:

Charlotte Bruckner,

(87) 1—2

modistă.

Partea literară.

Celea trei duele ale colonelului D'Arbout.

— Narațiune de G. de Beigny d'Hagerne. —

Trad. de Grațian.

(Continuare).

— De aceia vii, ca să ați, cine-mi sunt secundanții, zise într'un ton blând, din nenorocire încă n'am numai unul, căpitanul B... și pe el l-am încredințat să-mi mai caute încă unul.

Dintre camarazii lui nici unul n-a voit să-i facă acest serviciu. Mai târziu am aflat și explicarea acestui fapt de necrezut: unii erau prietiniii lui Peyrussel, ceilalți să simțeau vinovați, că n-au făcut pașii necesari din bună vreme și n-au împiedecat, ca lucrurile să nu ajungă până aci.

Icoana unei mari dureri s'a desvâlit înaintea mea. Odaia aceia de călugăr, goală, pustie, păreții aceia răci, fără pompă, omul acela palid, rănit, desnădăjduit ce să află înaintea mea, lumina aceia nesigură, ce o răspândeă, o luminare sărăcicioasă fixată într'un feșnic de aramă — toate acestea au lăsat o impresie adâncă asupra mea, am îngânat câteva cuvinte de scuze și m-am îndepărtat cu inima tristă și abătută.

Cu toate acestea am căutat celalalt secundant alui Peyrussel și ne-am dus la căpitanul B...

Am uitat impresia momentană, ce a exercitat-o Latignac, asupra mea.

Căpitanul ne-a primit foarte rece.

— Domnul Latignac fiind cel ofenzat, zise: el are drept să-și aleagă arma, dar el nu voiește să se folosească de acest drept și m-a încredințat, să fiu întru toate de acord, cu ceea ce voiți D-voastră.

— În cazul acesta, domnule căpitan, am zis, noi alegem pistolul.

— Cari sunt condițiile de luptă?

— Luptătorii vor fi puși la zece pași și vor pușcă unul după altul; soarta va decide, cine să puște mai întâiu. Dacă nici unul dintre rivali nu va deveni incapabil de luptă, armele să umplu din nou și dacă va cere lipsa și a treia oară vor schimba gloante.

Ofenzele din ambe părțile au fost grave, lupta trebuie să fie serioasă.

— Condițiile astea nicicând nu le voi accepta. Dacă nu puneți depărtarea la douăzeci de pași, nu mă unesc cu D-voastră.

Am primit cei douăzeci de pași, ne-am înțeles cu privire la locul unde să ne întâlnim și ne-am depărtat dela căpitanul B...

Eram mândru, ca un cuceritor; împrejurarea, că am putut negocia cu un șef al meu, ca și cum ași fi egal cu el, mi-a zăpăcit capul cu desăvârșire. Fantazau numai despre duele cu sabia ori cu pistolul; n-am priceput, cum s'a putut întâmplă, că eu însu-mi n-am tras câteva lovituri zdravene de sabie și eram decis, că nu voi pierde proxima ocaziune, ce mi-să va îmbia pentru provocare. Puteți vedeți un adevărat oficer de cavalerie, care nici când n-a duelt? Acela nu-i oficer, ba nici bărbat nu-i.

Până aci am ajuns cu gândirea, când m-am întâlnit cu colonelul meu. A fost o veche cătană imperială, — carele mi-a im-

părtășit vederile despre duel, căroră numai mai adineaori le-am dat expresie. Ba, din contră i-a fost fidel și l-a aflat absolut necesar; să vorbiă, că a avut cel puțin douăsprezece duele.

— Domnule D'Arbout, zise, aud, că dumniavoastră sunteți secundantul domnului Peyrussel.

— Domnule colonel...

— Nu te laud pentru aceasta; Peyrussel, e slab militar; rivalul lui, pe care fără nici o cauză l-a ofenzat atât de dur, este un oficer pe care-l stimez foarte mult. Ai înțeles?

— Da, domnule colonel, dar fiindcă mi-am dat cuvântul, cred că-i greu să mi-l retrag.

— Asta n-o zic. Dacă omul și-a dat cuvântul, să și-l țină, dar ai făcut rău, că ți-l'ai dat; te strici într'un lucru de nimica.

Acest duș rece mi-a înghețat în sufletețea; dupăce i-am dat seamă lui Peyrussel despre misiunea mea, m-am dus acasă și m-am culcat; dar nici o clipă n-am putut adormi.

În cealaltă zi, în zori am fost la Peyrussel; mă așteptau acolo soțul de arme și celalalt secundant; locul ales pentru duel, era la o jumătate de milă dela oraș; încă înaintea de răsărirea soarelui trebuia să fim acolo.

Eră iarnă, pământul era acoperit cu nea fină; în sfârșit am ajuns în apropierea unei pădurici. Încă și acuma văd arborii ceia mari despoiați de frunze, cum să desprindeau din indesuală, într'o linie negrie, brăzdată cu alb, în mijlocul unei buri vânată-plumburie.

Rivalii noștri ne-au prevenit. Pe Peyrussel îl lăsarăm câțiva pași în urmă, mergem înaintea secundanților lui Latignac, doi căpitani cu exterior sever; măsurăm depărtarea, încercăm armele și pânăce să pregătesc revizitele chirurgice și lucrurile indispensabile pentru înfășurare (legare), căpitanul B... enumără condițiile puse în seara premergătoare, ca să nu fie nici greșală, nici surprindere; în sfârșit am așezat pe cei doi rivali.

Toate acestea pregătiri, neana, frigul și negura deasă, liniștea de mormânt ce domină împrejurimea, așa o impresiune au exerciat asupra mea, că nu voi putea uita nici când.

M-a cuprins o rușine, o scârbă, și credeam, că mi-am dat concursul la un omor ordinar; Nu știu cât n-aș fi dat, dacă n-aș fi luat asupra-mi acest rol de secundant; dar acuma era prea târziu.

Amândoi luptătorii și-au primit pistoalele, apoi căpitanul B... a aruncat o monedă de 5 franci. Eu trebuia să aleg; „scrisoare“ am zis eu; moneda a picat, „cap“ a fost deasupra. M-am uitat la Peyrussel, era palid.

— Domnule Latignac, zise căpitanul, D-voastră pușcați întâiu.

Acesta ridicându-și brațul, a apăsat cocoșul, dar glonțul s'a perdut în aer.

Credeam, că Peyrussel îl va imita; dar nu, și el și-a ridicat brațul și încet l-a îndreptat spre rivalul său, când țeva era în direcția pieptului, a apăsat cocoșul, pușcătura

a detunat... groaza mi-a pătruns oasele... Latignac nici nu s'a clătuit din loc, glonțul nu l-a nimerit.

M-am dus la căpitanul B...

Cred, am zis, că onoarea-i satisfăcută.

Eu ls aplicat să se pună capăt luptei, dacă domnii să invoesc la aceasta.

— Eu vreau s'o continui, zise Peyrussel Rivalii au primit alte două pistoale; prima descărcătură iar a fost alui Latignac.

Acum își ridică brațul, îl scoboară încet, până-ce ajunge în direcția pieptului inamic; dar în loc ca să puște, își continuă mișcarea și numai atunci apasă cocoșul, când țeva era fixată în pământ, la picioarele sale; apoi își încrucișează brațele și așteaptă.

Glonțul lui Peyrussel îi zboară pe lângă ureche, mai îl atinge, dar nu-l vatămă.

Cei patru secundanți au voit să pună capăt acestei lupte mărsave; Peyrusel nu să invoiește.

— S'au fost hotărât, că de trei ori pușcăm; domnule Latignac apărăte, căci de nu mă ucizi, teucid eu.

Doi secundanți au voit să se retragă. Latignac care până acum n'a zis nici un cuvânt, întorcându-se spre căpitanul B... zise:

— Mă rog să se încarce armele; nu voiește ca domnul Peyrussel să-mi arunce, că nu i-am dat satisfacție deplină.

— Atunci cel puțin apărăte, a strigat căpitanul. Greșitam cu ceva în contra conduitei de onoare militărești?

— Da deunde, ba din contră ai fost foarte generos. Nu vedeți dvoastră, că vrea să vă omoare, apărăți-vă.

— Domnilor, vă rog să umpleți armele întârziera aceasta l-mi lungeste numai, acest tablou chinilor.

L'am înțeles deajuns; deaceia după puțină neam grăbit să-i satisfacem dorința, rezervându-ne, să mai facem încă o ultimă încercare, ca să-l înduplecăm să se folosească de armă.

Moneda de 5 franci de nou a fost aruncată alui Latignac a fost întâietatea și a treia oară.

Peyrussel nu și-a putut stăpâni un strigăt sălbatic. Căpitanul B... punând în mâna lui Latignac arma încercată, l-a rugat să se folosească de ea, chiar și noi secundanții rivalului, încă i-am sprijinit cererea, ca să se apere. El însă n-a răspuns nimica față i-a rămas liniștită și numai o mișcare ușoară de cap ne spunea, că nu l-am înduplecat.

— Dar asta-i sinucidere! a erupt căpitanul B...

Scuzați, domnilor, răspunse Latignac, numai obiceiurile mă forțează la această luptă, pe carea eu o condamn. Ca să nu păcătuiască contra virtuții milităre, și ca să nu fac rușine regimentului, amăsurat ideilor ce predominesc, vă privesc în fața morții, după anumite reguli, pe cari le-ați pus Dvoastră. Dar, ca să pușcă asupra rivalului meu nu să unește cu conștiința mea și nu o voi face.

(Va urma).

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responz.: Augustin Gruția.

Nr. 152-1910

(85) 1-1

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr.-cat. din Tăuți prin aceasta se reacearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 901 Cor., adică nouă sute și una Coroane la curatoratul parohiei gr.-cat. din Tăuți, cel mult până la 16 Octombrie n. 1910 la 2 oare p. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preaveneratul Conzistor Metropolitan la 22 Septembrie n. 1910 sub Nrul 6570 se pot studia zilnic la oficiul parohial gr.-cat. din Tăuți între oarele 8-12 a. m. și 2-6 p. m. iar licitația publică minuendă se va ține la 16 Octombrie nou a. c. la 2 oare p. m.

Tăuți (Tothfalu p. Szászfenes), la 5 Octombrie n. 1910. (Kolozsm.).

Ioan Lucaciu, Teodor Selegian, curator. adm. paroh. gr.-cat.

GUSTAV A. HAISER
curelar și șelar

Medgyes, Brückengasse Nr. 1.

Oferește produse din atelierul propriu: Juguri pentru cai schimbătoare pentru vaci și boi. Hamuri de toate speciile executate solid și cu pricepere. Șele comune, Șele engleze (Pritsche), Chingi ș. a.

(75) 6-12



Picurile de stomac ale lui BRÁDY

provăzute cu marca de scutiță: Vergură Maria de Mariaczell, în decurs de 30 de ani intr'atât s'au răspândit făcut nici într'o casă nu pot lipsi. Cu neajuns efect se folosesc aceste picuri în contra stricării stomacului, a arsurii de stomac, a incuierii scaunului, sgarciului de stomac și cap, a vomării, insomniei, anemiei ș. a.

Se află de vânzare în toate farmaciile: 1 sticlă mare cor. 1-40 sticlă mică 80 fl — Pe postă se poate comandă dela farmacia BRÁDY K. a „Magyar Királyhoz“, Bécs I., Fleischmarkt 1., Depot 241.

Să fim atenți la marca de scutiță, care reprezintă pe Vergură Maria de Mariaczell, precum și la pachetarea roșie și a subscrierii care este copia celei de pe chipul ael alăturat

(17) 7-20

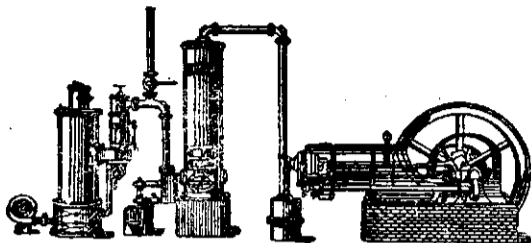
A apărut:

Carte de cetire maghiară pentru clasele: V. și VI. a școliei primare cu limba de propunere română, de Ioan F. Negruiu și Petru Ungurean. Carte aprobată pentru școlile primare prin ordinul ministerial Nr. 95,421-1910.

Szabó & Comp.

Acum: Budapest, V., Bâthory-u. 22
Mai înainte Gyár-utca.

Recomandă stabilimentele sale sngătoare de gaz potrivite pentru ars cărbuni de lemn, koks, atracit și cărbunii brunii.



Spese de exploatare cam 1 1/2-2 fileri la puterea de cal. — Garanta cea mai mare posibilă. — Prețurent gratis. —
:: Prețuri favorabile pentru solvirea în rate. ::
(79) 3-26

THE CAMPBELL

renumita firmă engleză de Motoare liferează celea mai bineconstruite și durabile

□ Motoare și Locomobile □

cu Benzin,
Oleiu crud,
Gaz și Sugă-
tor de gaz.



Mânarea cea mai ieftină, mai sigură și mai neconturbată.

Prețuri echitabile. Condițiuni de plată favorabile. Garanta în toate privințele.

Reprezentant general:

Korányi Victor BUDAPEST, VI., Liszt Ferencz-tér Nr. 9.
Telefon 64-64. (80) 3-26

Cele mai bune și mai solide buți pentru vin în mărime dela 500-1000 Litre se află la
FRIEDRICH SCHUSTER
Butnariu.

Medgyes, Zekes 5-6.

Tot acolo se efeptuesc și reparături cu prețurile cele mai moderate.
(84) 3-3



Numai odată în 100 de ani

afli ocaziune să poți cumpără așa o calitate bună și așa ieftin pomi și alte produse din școală de pomi. Nimeni să nu întârzie a se folosi de buna ocaziune, ci să comande îndată pânăce ține proviziunea. Din cauza curățirii totale a răsadniței (pepineriei) se vând cu prețuri reduse: Pomi, Tufe dacorative, Acuminoase, Pădureți șcl.

Frideric Caspari și soțul

:: Medgyes, Nagy-küküllőmegeye. ::

La cerere Prețurant gratis.

(81) 3-16

Atelier de modă Engleză și Franceză.

Am onoare a aduce la cunoștință P. T. public de Dame, că mi-a succes a angaja croitoriuul firmei din Budapesta

Monaszterly és Kuzmik

furnizor de curte al Alt. Sale Arhiducee imp. reg. CLOTILDA, al Alt. Sale Ducese reg. LUIZA KOBURG

și mă afli în plăcuta poziție a putea satisface celor mai vaste pretenziuni. Totodată aduc la cunoștință On. Dame, că din 15 Octombrie deschid un

Curs de croitorie

de 4 luni, care se va frecventă zilnic dela 2 până la 5 oare d. a. Principala mea străduință este, ca elevele să primească instrucția cuvenită. Rugându-mă pentru sprijinul binevoitor al On. Public de Dame rămân cu deosebită stimă

ERDÉLYI B. JENŐNÉ, Gyfahérvár
Bethlen Gábor-utca Nr. 16.

(83) 3-4



La NAGYENYED
Com. Alsófehér

să se adresează ciue dorește a-și procură varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuir, fructe cu boabe, pueți, etc.

Vițe altoite

(calitate superioară)

viță europeană și americană cu și fără rădăcini. (Catalog instruetiv la cerere gratuit).

FISCHER u. Comp
Pomi Viticultura

(78) 4-12

P. T.

Am onoare a face cunoscut, On. public din loc și jur, că am preluat prăvălia dela Dl Atanasiu Butar din Blaj (Piață) și o voi purta mai departe sub firma

TRAIAN NOVAC.

Prăvălia mi-am mărit-o și pe lângă toate soiurile de mărfuri de spețerie, delicatose, coloniale, mare depozit în ape minerale, am introdus și mărfuri textile precum toate soiurile de **bumbacuri, arniciuri, cărpe de cap, batiste, ciorapi, ploiere, cartone, barchete, pânzării, oxford** etc., cu un cuvânt toți articole, cari se țin de bransa aceasta.

Cu această ocaziune preluând unii artiellii, cari pe viitor, nu-i mai țin, precum: *vase de porțelan, sticlărie, vase pentru flori, cămeși pentru domni, gulere, cravate și ghețe, cât im-i ține depozitul, le vând cu cele mai ieftine prețuri.*

Rugându-mă pentru sprijinul D-Voastre și asigurându-vă, de serviciu prompt și solid.

Sum cu deosebită stimă:

TRAIAN NOVAC.

(76) 4-6

==== *Vânzare în mic și mare.* ====

Loc deschis.**Jucărie de copil**

este a spăla cu săpun de alui SCHICHT, că deodată și curățește și albește rufele, cruță toată truda și sfortărea.



(42) 5-5

(82) 2-10

Birou de informație.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta un **Birou de informație**. Orice informație referitor la petițiile înaintate la ministerii, Curie, judecătorii etc., orice informații comerciale și în general în orice cauză

— dau în decurs de 2-3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Fac mijlociri comerciale, comande, etc.

Taxa pentru informație 3 cor. și spesele de poștă pentru răspuns.

L. Olariu,

Budapest, Lejos-utca 141 III/12.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. **avantajii deosebite**) pe cazul morții cu termen fix; asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909	K.	4,831,168 13
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,571,035 51
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1909	foc	112,045 412 =
	viață	10,847,132 =
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,309,387 =

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cerșuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în **serviciul institutului.**

(2) 37-52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

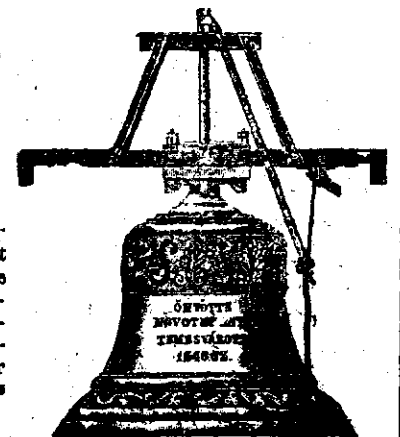
3-37-52



se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajusturi de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte. Indată ce clopotele sunt bătute de o latare prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre proadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fer bătut — ea și spre turnarea de țese de metal.



Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.